

De woorden en de dingen

Michel Foucault

**De woorden
en de dingen**

**Een archeologie van
de menswetenschappen**

Vertaling: Walter van der Star

Boom

*Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt dankzij
financiële steun van het Franse Ministerie van
Buitenlandse Zaken, het Institut Français des Pays-Bas/
Maison Descartes.*

*Oorspronkelijke uitgave: Les mots et les choses
(une archéologie des sciences humaines),
© Éditions Gallimard Parijs, 1966.*

De vertaler werd in 2005 en 2006 ondersteund door
Henk Oosterling en Aukje van Rooden.

© Nederlandse vertaling Boom uitgevers Amsterdam, 2006

Tweede druk, paperback, 2012

Derde druk, Grote Klassieken, nieuwe uitvoering, 2017

Vierde druk, Regenboogreeks, 2021

© Glossarium, Boom uitgevers Amsterdam en
Henk Oosterling

© Nawoord en bibliografie, Boom uitgevers
Amsterdam en Walter van der Star

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde
uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveel-
voudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbe-
stand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze,
hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen
of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toe-
stemming van de uitgever.

*No part of this book may be reproduced in any way whatsoever
without the written permission of the publisher.*

Ontwerp en verzorging omslag: Mijke Wondergem

Ontwerp binnenwerk: Leo de Bruin †

Uitvoering binnenwerk: Peter Tychon

ISBN 978 90 2444 271 3

NUR 730

www.boomfilosofie.nl

www.boomuitgeversamsterdam.nl

Inhoud

Voorwoord	9
-----------	---

Deel I

Hoofdstuk 1: Las Meninas	23
Hoofdstuk 2: Het proza van de wereld	39
1. De vier overeenkomsten	39
2. De signaturen	49
3. De grenzen van de wereld	54
4. De schriftuur van de dingen	59
5. Het zijn van de taal	68
Hoofdstuk 3: Representeren	72
1. Don Quichot	72
2. De orde	76
3. Representatie van het teken	86
4. Verdubbeling van de representatie	92
5. Verbeelding van de gelijkenis	96
6. <i>Mathesis</i> en taxonomie	101
Hoofdstuk 4: Spreken	108
1. Kritiek en commentaar	108
2. Algemene grammatica	112
3. Theorie van het werkwoord	125
4. Geleding	130
5. Aanduiding	139
6. Afleiding	147
7. De vierhoek van de taal	153

Hoofdstuk 5: Classificeren	159
1. Wat de historici zeggen	159
2. Natuurlijke historie	162
3. Structuur	167
4. Onderscheidende kenmerken	174
5. Continuïteit en catastrofe	183
6. Monsters en fossielen	189
7. Het discours van de natuur	197
Hoofdstuk 6: Ruilen	205
1. Analyse van de rijkdom	205
2. Geld en prijs	208
3. Mercantilisme	214
4. Waarborg en prijs	222
5. Vorming van de waarde	233
6. Nut	240
7. De algemene tabel	246
8. Verlangen en voorstelling	253
Deel 11	
Hoofdstuk 7: De grenzen van de representatie	261
1. Het tijdperk van de geschiedenis	261
2. Maat van de arbeid	266
3. Organisatie van de levende wezens	271
4. Buiging van de woorden	279
5. Ideologie en kritiek	284
6. Objectieve synthesen	291
Hoofdstuk 8: Arbeid, leven, taal	299
1. De nieuwe empiriciteiten	299
2. Ricardo	302
3. Cuvier	314
4. Bopp	334
5. Taal als object	351